

500 års Fuchs-jubilæum i 2001.

”Fuchsia” - juni 2001

H. J. de Graaff

Oversættelse: Henrik Andersen

Hvad er det, der er så specielt for fuchsien ved dette år? - Jo, for 500 år siden januar den 12., blev Leonard Fuchs født i Wemding i Tyskland. - Smykket med hans navn er vores favoritplante blevet spredt over hele verden i løbet af de sidste 200 år.

Hvad havde Leonard Fuchs at gøre med fuchsia? - faktisk intet!

Gennem sit liv og i en meget lang periode derefter var der ikke en eneste europæer, inklusiv ham selv, der så meget som så skyggen af en fuchsia - ja, det skulle da lige have været en af de spanske soldater, som erobrede Amerika, der snublede over en plante. Nordboerne kan lades ude af betragtning i den forbindelse, idet de ikke nåede så sydlige himmelstrøg.

Den franske munk og botaniker Charles Plumier (1646-1706), som tjente sin konge, Ludvig den 14., med at indsamle nyttige planter i Amerika, beskrev den fuchsia han fandt som "Fuchsia Triphylla flore coccineo" i sin bog "Nova Plantarum Americanarum Genera", udgivet 1703 i Paris. Senere, i 1753, blev navnet forenklet til "Fuchsia Triphylla" af den svenske botaniker Linné, og dette navn er stadig det, som vi bruger for disse arter. Også de arter, der senere blev fundet bærer navnet Fuchsia som familienavn.

Et nyt område med så mange ukendte arter må have været overvældende for en botaniker. Hvis man ikke tager sig i agt, så vil man ikke kunne se skoven for lutter træer, bortset fra alt det andet, som også gror der. Under alle omstændigheder så sejlede Charles Plumier hjem med skibsladninger af nye planter, som han beskrev og navngav. Fuchsia Triphylla hørte til disse skibsladninger og fik således et europæisk navn af ham. I nogle tilfælde fik planterne navne afledt af de indfødtes betegnelser og andre fra plantens voksested, men i mange tilfælde blev navnet dannet ud fra en botanikerkollega eller en kendt person. Som eksempel på det sidste kan vi nævne Thunbergia-familien efter "Thunberg", Clarkia-familien efter "Clark" og Brugmansia-familien efter "Brugmans". Det er således et rent tilfælde, at Fuchsia familien fik sit navn og man skal ikke lede efter nogen særlig årsag hertil.

Hvem var Fuchs? Undertiden ser man hans navn skrevet "Leonhartus Fuchsius, efter tidens mode med latiniserede navne - eller som "Leonhard von! Fuchs", hvor det tyske ord "von" skal antyde tilstedeværelse af "blåt blod".

Allerede som 12-årig gik Leonhard von Fuchs på Erfurt Universitet efter hvilket, han som 23-årig tog en doktorgrad som fysiker i Ingolstadt. I München virkede han som læge, men allerede i 1526 blev han udnævnt til professor i fysik. I den mellemliggende tid fungerede han som personlig læge for grev George af Brandenburg, en stilling han søgte tilbage til, når livet i Ingolstadt blev for vanskeligt som følge af hans erklærede protestantisme. Det er jo ganske interessant, at en katolsk præst små 200 år senere ærer denne "kætters" navn og opkalder en plante efter ham.

I 1535 overtog Leonard von Fuchs en ledig lærestol ved det medicinske fakultet på Tübingen Universitet, hvor han virkede syv gange også i funktionen som vicerektor. Som en højt agtet videnskabsmand havde han en betydelig andel i moderniseringen af universitetet. Herudover spillede introduktionen af protestantismen og humanismen også en stor rolle.

Som for mange andre lægevidenskabsmænd var interessen for botanikken væsentlig for Leonhard von Fuchs. Man fremstillede jo hovedparten af datidens medicin ud fra planteudtræk. Hans vigtigste botaniske værk var "Neues Krauterbuch" (Den nye plantebog). Den blev udgivet på tysk i 1543. Denne bog samt hans virke som plantesamler gav ham navnet "botanikkens fader". Han arbejdede indtil sin død (10. maj 1566) på en omfattende samling af botaniske beskrivelser med billeder. En stor del af hans samling er senere blevet fundet og har i sin originale udgave været i forskellige universiteters besiddelse således også Tübingen Universitet.

Det er forståeligt, at 500 året for Leonhard von Fuchs fødsel i Tyskland ikke vil gå upåagtet hen. Udover festligholdelse ved Tübingen Universitet med udstillinger og foredrag af bl.a. den kendte amerikanske botaniker Paul Berry, vil det årlige møde i Eurofuchsia også finde sted her i den anden uge af juli.

"Deutsche Bundespost" vil udgive et mindefrimærke for Leonhard von Fuchs - en værdig markering af den person, der har lagt navn til vores yndlingsplante.